

Aan de woordvoerders vreemdelingen- en asielbeleid van de Commissie Asiel & Migratie
in de Tweede Kamer

CC: Mw. M. Faber, minister van Asiel en Migratie

Leiden, 12 december 2024

Betreft: Inbreng Defence for Children Nederland t.b.v. commissiedebat Vreemdelingen- en Asielbeleid
van 19 december 2024 a.s.

Geachte woordvoerder,

Met deze brief vraagt Defence for Children Nederland uw aandacht voor de situatie van enkele honderden kinderen die al vele jaren in Nederland zijn zonder zekerheid over hun verblijfsrecht. Hun ontwikkeling wordt als gevolg hiervan ernstig geschaad. Deze gewortelde kinderen zijn langer dan vijf jaar in Nederland zonder dat zij een verblijfsvergunning hebben. Ze zijn hier opgegroeid, spreken Nederlands, volgen onderwijs en zijn volledig geïntegreerd in onze samenleving. Sommige van hen zijn hier zelfs geboren. Hoewel deze kinderen volledig onderdeel zijn van Nederland, leven zij dag in dag uit onder de dreiging van uitzetting naar een land dat zij vaak niet of nauwelijks kennen.

Een gezin met vier kinderen dat al bijna elf jaar in Nederland woont heeft uit angst om gedetineerd en uitgezet te worden haar toevlucht gezocht in een kerk in Kampen.¹ Die kerk heeft hen kerkasiel aangeboden. De kerk wijst op de dreigende ontwikkelingsschade voor de kinderen van het gezin en dringt aan op een dialoog over de situatie van deze kinderen en kinderen in een vergelijkbare situatie. Het voorbeeld van dit gezin illustreert de reddeloosheid bij kinderen en hun ouders en maakt de angst waarin zij dagelijks leven tastbaar. Als kinderen jarenlang worden blootgesteld aan de dreiging van gedwongen uitzetting naar een hen vreemd land, in de wetenschap dat dit grote risico's op ernstige ontwikkelingsschade met zich meebrengt, dan schendt dit hun kinderrechten, zoals vastgelegd in het VN-Kinderrechtenverdrag.

Procedure en afwijzing

Sinds 2019 bestaat er geen regeling meer voor kinderen die zich in deze situatie bevinden. Evenmin is er in de praktijk nog een ander 'drukventiel' waarmee in schrijnende situaties een oplossing kan worden gevonden. De enige mogelijkheid die kinderen in deze situatie hebben, is een beroep op artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Hoewel de toets aan dit artikel zeer veel ruimte zou moeten bieden voor maatwerk, zoals het zwaar laten wegen van langdurig verblijf van kinderen, is de huidige beslispraktijk dat deze aanvragen vrijwel altijd afgewezen worden. De juristen van Defence for Children Nederland wonen met enige regelmaat hoorzittingen en rechtszittingen bij in dit soort zaken en zien in die gevallen ook de worsteling bij beslismedewerkers. Zij worden geconfronteerd met de kinderen die deze aanvragen doen, gaan met hen in gesprek en dienen hierop te beslissen. In de praktijk is echter sprake van een beleidslijn die vaak weinig ruimte laat voor maatwerk en het hanteren van de menselijke maat.

¹ <https://jeugdjournaal.nl/artikel/2545525-ariana-wordt-opgevangen-in-een-kerk-omdat-ze-anders-het-land-uit-moet>

Gevolgen voor kinderen

De gevolgen van langdurige onzekerheid voor gewortelde kinderen zijn ingrijpend en veelomvattend. Deze kinderen ontberen het perspectief op een stabiele en hoopvolle toekomst. De constante angst voor uitzetting leidt tot ernstige en onomkeerbare mentale en emotionele schade. Deze kinderen leven dagelijks in stress en onzekerheid, wat een aantoonbaar negatieve invloed heeft op hun brein, leervermogen en algehele ontwikkeling.²

Artikel 6 van het VN-Kinderrechtenverdrag bepaalt dat ieder kind recht heeft op de best mogelijke ontwikkeling. Een leven zonder verblijfsvergunning, gekenmerkt door voortdurende onzekerheid, schendt dit fundamentele kinderrecht en tast bovendien het recht op behoud van identiteit aan, zoals vastgelegd in artikel 8 van het VN-Kinderrechtenverdrag. Hoewel in het VN-Kinderrechtenverdrag ondubbelzinnig is vastgelegd dat het belang van het kind een eerste overweging moet zijn, komt aan het recht op identiteit en ontwikkeling van langdurig in Nederland verblijvende kinderen in vreemdelingenrechtelijke procedures niet of nauwelijks gewicht toe.

De noodzaak van een oplossing

Het ontbreken van een oplossing voor gewortelde kinderen is een belangrijk probleem binnen het huidige migratiebeleid. Deze kinderen zitten al vele jaren op Nederlandse scholen, gaan naar beroepsopleidingen en universiteiten en hebben hun hele leven opgebouwd in Nederland, net als hun klasgenoten, vrienden en teamgenoten. Deze kinderen zijn al thuis en zijn in alles Nederlands, behalve op papier. Het is onbestaanbaar dat Nederland deze kinderen onder dwang het land wil uitzetten, wetende dat dit de ontwikkeling van die kinderen zal schaden, hun toekomstperspectieven zal beperken en ambities in de knop zal breken.

Op grond van het VN-Kinderrechtenverdrag is Nederland verplicht het belang van het kind voorop te stellen. Het is daarom dringend nodig om een structurele oplossing te creëren die gewortelde kinderen een toekomst biedt en hun rechten waarborgt. Bij de afschaffing van de Kinderpardonregeling in 2019 werd ook overeengekomen dat verblijfsprocedures korter zouden worden om te voorkomen dat kinderen in Nederland geworteld raken. De praktijk is dat verblijfsprocedures de afgelopen jaren juist steeds langer zijn gaan duren. Sinds januari 2019 zijn er kinderen bijgekomen die al vijf jaar of langer in Nederland verblijven en geen verblijfsvergunning hebben. Wat nodig is, is een structurele oplossing voor deze groep kinderen die voorkomt dat kinderen langdurig in onzekerheid leven en hun ontwikkeling waarborgt.

Creëer perspectief voor gewortelde kinderen

Er dient een structurele oplossing te komen voor de enkele honderden kinderen die vandaag de dag in onzekerheid leven. Geef hen de kans om hun leven in Nederland voort te zetten met de zekerheid van een verblijfsvergunning, zodat zij in veiligheid kunnen opgroeien en blijven bijdragen aan de samenleving, zoals zij dat de afgelopen jaren al hebben gedaan.

Veranker kinderrechten in het vreemdelingenrecht. De rechten van kinderen dienen expliciet en structureel worden meegenomen in alle verblijfsrechtelijke beslissingen, conform de verplichtingen van het VN-Kinderrechtenverdrag. Dit betekent dat bij elke beslissing die kinderen raakt, specifiek moet worden gekeken naar hun belang (artikel 3 van het VN-Kinderrechtenverdrag), hun recht op behoud van identiteit, hun recht op ontwikkeling, het recht op onderwijs en de gevolgen voor hun (mentale) welzijn.

² Bron – <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-het-is-hoog-tijd-dat-er-een-kinderrechtentoets-komt-in-de-vreemdelingenwet~b497492b/>

Nederland heeft de juridische verplichting een vreemdelingen- en asielbeleid te voeren dat in lijn is met het VN-Kinderrechtenverdrag.

Aanbevelingen:

- Veranker het belang van het kind in het Vreemdelingenrecht
- Evalueer de impact van besluiten op de ontwikkeling, identiteit en het welzijn van kinderen, zoals vereist door het VN-Kinderrechtenverdrag.
- Ontwikkel een structurele oplossing voor langdurig verblijvende kinderen
- Kinderen die langer dan vijf jaar in Nederland wonen en geworteld zijn, moeten recht krijgen op een verblijfsvergunning.
- Versnel verblijfsprocedures

Hoogachtend,

Mirjam Blaak

Directeur-Bestuurder Defence for Children Nederland